

การพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากองหมู่บ้านคลองห้า หมู่ 2
ตำบลคลองห้า อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

THE LIVING PATTERNS DEVELOPMENT FOLLOWING TO PHILOSOPHY OF
ECONOMIC SUFFICIENCY IN THE CASE STUDY OF BAAN KLONG 5, MOO 2,
TAMBOL KLONG 5, AMPHOR KLONG LUANG, PATHUM THANI PROVINCE

ภิญญาพัชญ์ นาคภิบาล
Pinyapat Nakpibal

หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากองหมู่บ้านคลองห้า หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการสำรวจกับประชาชนที่อาศัยอยู่บ้านคลองห้า หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 287 คน ระยะที่ 2 วิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และประชาชนจำนวน 10-12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1) ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี สถานภาพสมรส อาชีพข้าราชการหรือพนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิต และรูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีระดับมากที่สุด

2) อายุ การศึกษา และรายได้ของประชาชนที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3) รูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ บ้านเรือนน่าอยู่ การออม และการลด ละ เลิกอบายมุข มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การวิเคราะห์ตนเอง การควบคุม การวางแผนพัฒนาการดำเนินชีวิตและการประสานงาน และ 4) พัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรณีศึกษาบ้านคลองห้า หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดทำรายงานผลการวิจัยเพื่อนำข้อมูลคืนกลับไปสู่ชุมชนโดยจัดสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชน พิจารณาความเป็นไปได้ของผลการวิจัยที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน พร้อมกับพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ BRASS MODEL ประกอบด้วย B – การทำบัญชีในครัวเรือน (B - Book Keeping Services) การลด ละ เลิกอบายมุข (R – Reducing Quitting Vices), เกษตรยั่งยืน (A – Sustainable Agriculture), การออม (S - Saving) และบ้านเรือนน่าอยู่ (S - Sung Home)

ABSTRACT

The research was aimed 1) to compare the living patterns of people following to Philosophy of Economic Sufficiency classifying by personal factors, 2) to study the relationship between living patterns of Philosophy of Economic Sufficiency and the style of living along with Philosophy of Economic Sufficiency, 3) to develop the living patterns following to Philosophy of Economic Sufficiency in case of Baan Klong 5, Moo 2, Tambol Klong 5, Amphor Klong Luang, Pathum Thani Province. The research was divided in 2 periods: the first period was quantitative method research by survey to 287 people who lived in Baan Klong 5, Moo 2, Tambol Klong 5, Amphor Klong Luang, Pathum Thani Province. Next, the second period was qualitative method by conducting the focus group of Headman of village, Village Committee, and people for 10-12 in total. The research tools were questionnaires and interview forms. Data analysis was analyzed through instant program. The statistics that used to analyze data were Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test, One Way ANOVA, and Multiple Regression.

The result of research were founded that;

1) Personal factors mostly were female, age between 41- 50 years, the education level under Bachelor degree, single status, occupations in government officer or company employee, monthly average income 20,001 - 30,000 Baht, and perception on living style and living pattern following to Philosophy of Economic Sufficiency were in the highest level.

2) The differences of personal factors in terms of age, education and income had significantly differences on perception of living style and living pattern following to Philosophy of Economic Sufficiency at the level .05.

3) The patterns of living following to Philosophy of Economic Sufficiency in terms of the sweet home, saving, and the reducing, avoiding, quitting of vices were

related to the living style following to Philosophy of Economic Sufficiency in terms of self-analysis, controlling, planning on living development and cooperation. And 4) the living patterns development following to Philosophy of Economic Sufficiency in case study of Baan Klong 5, Moo 2, Tambol Klong 5, Amphor Klong Luang, Pathum Thani Province were founded from the data of descriptive statistics and content analysis. The report of research result was given back to focus group team: Headman of village, Village Committee, and people to reconsider the possibility in applying to real living life of and finally was come up with BRASS MODEL that comprised of: B – Book Keeping Services, R – Reducing, Avoiding, Quitting of Vices, Sustainable Agriculture, S – Saving, and S – Sweet Home.

คำสำคัญ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบการดำเนินชีวิตปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Keywords

Philosophy of Economic Sufficiency, The living following to Philosophy of Economic Sufficiency, The style of living following to Philosophy of Economic Sufficiency

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเกิดความไม่สมดุลขึ้นในหลายมิติที่ต้องแก้ไขอย่างจริงจัง ก่อนที่ปัญหาจะรุนแรงขึ้น ความไม่สมดุลเหล่านี้ได้แก่ ความไม่สมดุลด้านการกระจายรายได้ ความไม่สมดุลในการใช้และการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความไม่สมดุลของการพัฒนาเมืองและชนบท ปัญหาค่านิยม คุณธรรม และศีลธรรมที่เสื่อมลง (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2554) ความไม่สมดุลที่เกิดขึ้นทำให้ฐานรากของสังคมไทยขาดความมั่นคง เมื่อต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ต่างๆ ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบ้านเมืองทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมั่นคง บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงความถูกต้องตามหลักวิชา ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงาน กปร., 2552) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาคนและสังคมไปพร้อมกัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดการพัฒนาที่ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นโดยเชื่อมโยงทุกมิติอย่างบูรณาการ ยกย่องคุณภาพชีวิตของคนไทยสู่ความอยู่ดีมีสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2555)

จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชน พบปัญหาของชุมชนดังนี้ 1) ด้านเศรษฐกิจ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีหนี้สินซึ่งกู้เงินจากสถาบันการเงิน กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและกู้เงินนอกระบบ 2) ด้านสังคม พบว่า ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชน สาธารณสุข 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน การกำจัดขยะไม่ถูกสุขลักษณะ สภาพดินเสื่อมโทรมเกิดจากเกษตรกรใช้สารเคมี และใช้ที่ดินทำการเกษตรต่อเนื่อง 4) ด้านความมั่นคงและความเรียบร้อย พบว่า ขาดการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง และ 5) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ในพื้นที่มีกองทุนต่างๆ แต่ขาดการจัดการที่ดี (ศรีนวล ทิพาพงษ์ผกาพันธ์ ; ประเชิญ กรดนม, 2557: สัมภาษณ์)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้คณะผู้วิจัยสนใจศึกษา การพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหมู่บ้าน “หมู่บ้านน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม นำการพัฒนาคุณภาพชีวิต เน้นเศรษฐกิจพอเพียง” พร้อมกับเป็นแนวทางให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น มีเสรีภาพทางการเมือง ได้รับการส่งเสริมอาชีพที่ประชาชนสนใจ และมีพื้นฐานอยู่แล้ว ประชาชนรู้จักการประหยัดออม และส่งเสริมให้ประชาชนปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้เพื่อลดรายจ่าย เป็นต้น

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร
3. การพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานีเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาทบทวนเอกสาร

ดำเนินการศึกษาจากเอกสารต่างๆ เช่น หนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย web site ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในขั้นตอนนี้เป็นระเบียบเรียงข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การเตรียมการและลงพื้นที่

เป็นระยะการเตรียมความพร้อม เพื่อทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลบริบทชุมชน ทำความรู้จัก สร้างความเข้าใจ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย พร้อมทั้งวางแผนการทำงานร่วมกับผู้นำชุมชน ประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในขั้นตอนนี้ศึกษาโดยเรียนรู้ร่วมกัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมแบ่งออกเป็น 2 ระยะดังนี้

1) การวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการสำรวจ (Survey) ซึ่งประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่บ้านคลองห้า หมู่ที่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอลำลูกเกด จังหวัดปทุมธานี จำนวน 818 คน และกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนจำนวน 287 คน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ได้ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.7 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) มีค่าเท่ากับ 0.9 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าที (t-test) การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งสนทนากับผู้นำประชาชนจำนวน 10 -12 คน มีประเด็นคำถาม (Main Questions) สอบถามเกี่ยวกับบริบทชุมชน การดำเนินชีวิตของประชาชน สภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินชีวิตของประชาชน และรูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ใช้คำถามในการสนทนาเจาะลึก (Probing Questions) นำมาประมวลคำตอบที่ได้จากการสนทนาโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

4. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ขั้นตอนนี้เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเนื้อหาการประชุม ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน
- 2) จัดทำแผนการพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) กำหนดกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำ ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลสะท้อนกลับสู่ชุมชน

จากการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอนได้ประมวลข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ได้จัดทำรายงานผลการวิจัย และนำข้อมูลคืนสู่ชุมชนโดยการประชุมกับผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และประชาชน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมรูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านคลองห้า หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ก่อนที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6. การพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นำผลสรุปจากการสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และประชาชน เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนบ้านคลองห้า หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1) เปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 145 คน อายุระหว่าง 41-50 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี สถานภาพ อาชีพข้าราชการหรือพนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท ซึ่งประชาชนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิต และรูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีระดับมากที่สุด ส่วนอายุ การศึกษา และรายได้ของประชาชนที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

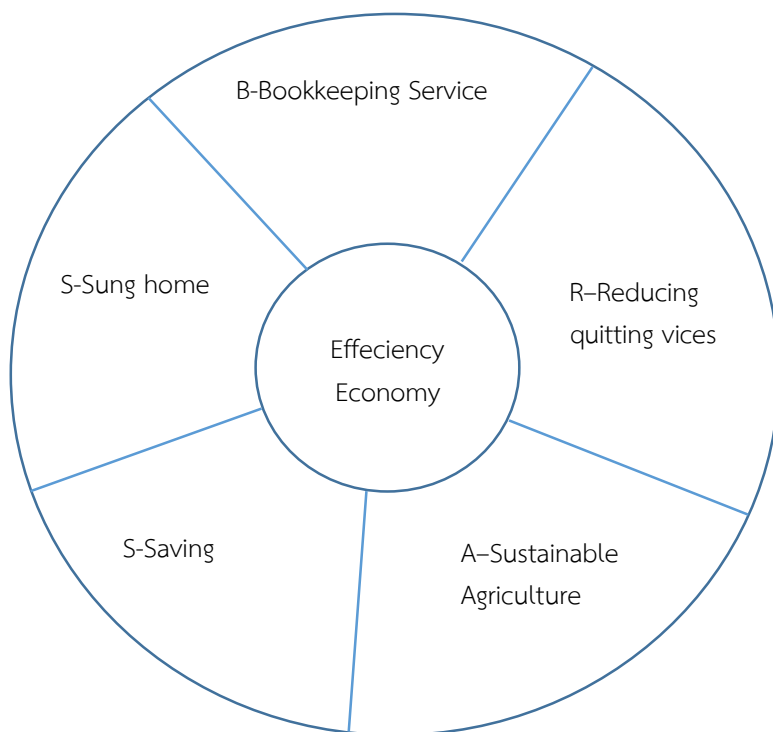
2) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับ การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ บ้านเรือนน่าอยู่ การออม และการลด ละ เลิกอบายมุข มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การวิเคราะห์ตนเอง การควบคุม การวางแผนพัฒนาการดำเนินชีวิตและการประสานงาน

3) การพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา บ้านคลองห้า หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

พัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านคลองห้า หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์เนื้อหาการจัดทำรายงานผลการวิจัยเพื่อนำข้อมูลคืนกลับไปสู่ชุมชนโดยจัดสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และประชาชน เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของผลการวิจัยที่จะนำไปประยุกต์ใช้ใน

การดำเนินชีวิตของประชาชน และนำผลสรุปมาพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ BRASS MODEL ประกอบด้วย B-การทำบัญชีในครัวเรือน (B - Book Keeping Services) การลด ละ เลิกอบายมุข (R – Reducing Quitting Vices), เกษตรยั่งยืน (A – Sustainable Agriculture), การออม (S - Saving) และบ้านเรือนน่าอยู่ (S - Sung Home) โดยแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “BRASS MODEL”

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสนทนากลุ่มย่อยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และประชาชนเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน บ้านคลองห้า หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี สรุปดังนี้

1) การดำเนินชีวิตของประชาชน (1) ด้านความต้องการของตนเอง มีการศึกษาสาเหตุของปัญหา กำหนดเป้าหมายในชีวิต รู้ความต้องการของตนเอง มีความตั้งใจดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) ศึกษาหาความรู้ในการประกอบอาชีพ เป็นการเพิ่มความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ มีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการตรวจสอบการใช้เงินสม่ำเสมอ จัดทำบัญชีการใช้จ่ายในครัวเรือน มีการออมทรัพย์ และมีหลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต (3) ด้านการวางแผนในการดำเนินชีวิต สร้างนิสัยในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความประพฤติในสิ่งที่ดีงาม ลด ละเลิกอบายมุข กินสุกตัญหา (4) ด้านการประสานงาน มีความ

รับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชุมชน (5) มีการติดตามการทำงานสอดคล้องกับความต้องการที่วางแผนไว้

2) รูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (1) ด้านการทำบัญชีในครัวเรือน มีการจัดทำบันทึกรายรับรายจ่ายในครัวเรือน (2) ด้านบ้านเรือนน่าอยู่ ประชาชนดูแลความสะอาดบ้านตนเอง มีความเอื้ออาทรกับสมาชิกในครอบครัว และเพื่อนบ้าน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ดำรงชีวิตเหมาะสมกับรายได้ และฐานะของครอบครัว รู้จักใช้ และทรัพยากร แหล่งน้ำ ต้นไม้อย่างชาญฉลาด (3) ด้านการออม มีการสร้างนิสัยในการออมเงิน รู้จักการออมต้นไม้ ออมทรัพยากร ออมสัตว์ และออมกัลยามิตร (4) ด้านเกษตรยั่งยืน ทำการเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่จำกัดได้อย่างเหมาะสม แบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วนมีที่อยู่อาศัย แหล่งน้ำ เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ให้เกิดระบบนิเวศน์ที่สมดุล (5) ด้านลด ละ เลิกอบายมุข ดำเนินชีวิตตามแนวทางของศาสนา สร้างความอบอุ่นให้แก่ครอบครัว

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน ประเทศและต่างประเทศ โดยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การลดละเลิกอบายมุข ซึ่งดำเนินชีวิตตามแนวทางของศาสนา สร้างความอบอุ่นให้แก่ครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กชกร สุวรรณรัตน์ (2552) พบว่า ประชาชนตำบลแม่ทะลน อำเภอยะประการ จังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการประชาคมหมู่บ้าน มีกฎข้อบังคับของหมู่บ้าน มีการจัดตั้งผู้ประสานพลังแผ่นดิน ดูแลกันเองในกลุ่มๆ ละประมาณ 10-15 หลังคาเรือน ภายใต้อาณัติ ความผูกพัน ความรัก ความเอื้ออาทร ความห่วงใยซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ญาดา จันทรสม (2554) กล่าวว่า การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับครอบครัว มีการดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกแนวคิด แนวปฏิบัติ ตามแนวทางศาสนา คำนึงความสุขความอบอุ่นให้แก่ครอบครัว โดยการลดละเลิกอบายมุข

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ **บ้านเรือนน่าอยู่** ประชาชนดูแลความสะอาดบ้านตนเอง มีความเอื้ออาทรกับสมาชิกในครอบครัว และเพื่อนบ้าน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ดำรงชีวิตเหมาะสมกับรายได้ และฐานะของครอบครัว รู้จักใช้ และทรัพยากร แหล่งน้ำ ต้นไม้อย่างชาญฉลาด **ส่วนการออม** เป็นการสร้างนิสัยในการออมเงิน รู้จักการออมต้นไม้ ออมทรัพยากร ออมสัตว์ และออมกัลยามิตร **และการลดละเลิกอบายมุข** ประชาชนดำเนินชีวิตตามแนวทางของศาสนา สร้างความอบอุ่นให้แก่ครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับแนวความคิด ญาดา จันทรสม (2554) กล่าวว่า การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนินชีวิตทำให้บ้านเรือนน่าอยู่ โดยครอบครัวมีความพอเพียง ความพอดี มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้จักใช้และ

จัดการทรัพยากรอย่างฉลาด ส่วนการออมเป็นการสร้างนิสัยด้านค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสู่การสร้างระบบภูมิคุ้มกัน และลดละเลิกอบายมุข เป็นการสร้างจิตสำนึกและปฏิบัติตามแนวทางศาสนา

3. การพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านคลองห้า หมู่ 2 ตำบลคลองห้า อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์เนื้อหา การจัดทำรายงานผลการวิจัยเพื่อนำข้อมูลคืนกลับไปสู่ชุมชนโดยจัดสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้านและประชาชน เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของผลการวิจัยที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน และนำผลสรุปมาพัฒนารูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ BRASS MODEL ประกอบด้วย B – การทำบัญชีในครัวเรือน (Bookkeeping Services), R – การลดละเลิกอบายมุข (Reducing Quitting Vices), A – เกษตรยั่งยืน (Sustainable Agriculture), S – การออม (Saving), และ S – บ้านเรือนน่าอยู่ (Sung Home) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นวลจันทร์ สระทองทิว (2552) และญดา จันทรสม (2554) พบว่า ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำบัญชีครัวเรือน บันทึกรายรับ-รายจ่ายในครอบครัว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แสงระวี แก้วเมืองฝาง (2552) และบุคคลต้นแบบตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ประชาชนดำเนินชีวิตยึดหลักคุณธรรม มีความเมตตา ช่วยเหลือคนป่วยและผู้สูงอายุ ทำให้ครอบครัวอบอุ่นและมีความสุข สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วัชรภรณ์ วัฒนาขำ (2552) พบว่า การพัฒนารูปแบบการเกษตรประชาชนมุ่งเน้นการผลิตอาหารเพื่อครอบครัวและปลอดภัยเพื่อการค้า สอดคล้องผลงานวิจัยของ ชนันทภรณ์ สุสิริเกษมสุข (2550) พบว่า ชาวบ้านในหมู่บ้านมีนิสัยการออมกับกองทุนต่างๆ ในชุมชน ทำให้ไม่ต้องพึ่งพาเงินนอกระบบเป็นหลักประกันในยามฉุกเฉิน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปประยุกต์ใช้

1) จากผลการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ นำมาสังเคราะห์เสนอเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เหมาะสมกับชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ประกอบด้วย การทำบัญชีครัวเรือน บ้านเรือนน่าอยู่ การออม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนจัดทำบันทึกรายรับรายจ่ายในครัวเรือน ส่วนบ้านเรือนน่าอยู่ ประชาชนดูแลบ้านเรือนให้สะอาด น่ามอง น่าอยู่อาศัย มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน พร้อมกับการสร้างนิสัยการออม ได้แก่ การออมเงิน การออมต้นไม้ และการออมสัตว์

2) การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ควรควบคู่กับการประยุกต์ BRASS MODEL ประกอบด้วย B – การทำบัญชีในครัวเรือน (Bookkeeping Services), R – การลดละเลิกอบายมุข (Reducing Quitting Vices), A – เกษตรยั่งยืน (Sustainable Agriculture), S – การออม (Saving), และ S – บ้านเรือนน่าอยู่ (Sung Home) ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนมีวิธีการจัดการรายได้แต่ละเดือน โดยยึดความประหยัด ตัดทอนรายจ่ายในทุกๆ วันที่ไม่จำเป็น ลดละความฟุ่มเฟือย พอมีพอกิน ปลุกพืชสวนครัวไว้กินเองบ้าง ปลุกไม้ผลไว้หลังบ้าน 2-3 ต้น พอที่จะมีไว้กินเองใน

ครัวเรือน แบ่งให้เพื่อนบ้านบ้าง เหลือจึงขายไป พอออกพอใจ เราต้องรู้จักพอ รู้จักประมาณตน ไม่ไคร่
อยากใคร่มีเช่นผู้อื่น เพราะเราจะหลงติดกับวัตถุ ชีวิต โดยจะอยู่ในกิจกรรม “ออมวันนี้ เศรษฐีวันหน้า”
ทำให้บ้านน่าอยู่ ปราศจากสารเคมี กลิ่นเหม็น ใช้แต่ของที่เป็นธรรมชาติ รายจ่ายลดลง สุขภาพจะดีขึ้น
ประชาชนในสังคมดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข เพราะทุกคนมีพออยู่พอกิน เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย
ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งทำให้สังคมสงบสุข เกิดความสามัคคีในชุมชนโดยทุกคนร่วมมือกันแก้ปัญหาต่างๆ
ในชุมชนของตนเองได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1) ผู้ที่สนใจอาจนำรูปแบบของการศึกษาในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการสร้างเครือข่ายการ
ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบ BRASS MODEL ในชุมชนเมือง และชุมชน
ชนบท ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนดำเนินชีวิตที่ปลอดภัย สามารถพึ่งตนเองได้ เป็นการสร้างสังคมให้น่าอยู่ มี
การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเป็นการขยายผลขององค์ความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวงกว้าง

2) ผู้สนใจอาจใช้การวิจัยกึ่งทดลอง โดยการนำแนวทางรูปแบบการดำเนินชีวิต
ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาเป็นโครงการต้นแบบระดับบุคคล
ระดับชุมชนในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำมาใช้ในพื้นที่ทดลอง แล้ววัด
ประสิทธิผลที่เกิดขึ้น โดยจัดเก็บข้อมูลด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของประชากรในพื้นที่
จากนั้นมีการวัดผลเป็นช่วงๆ ทำให้ทราบถึงประสิทธิผลรูปแบบการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงในระยะยาว

บรรณานุกรม

- กขกร สุวรรณรัตน์. (2552). **วิธีดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษา: หมู่บ้าน
เอชชะยาเสพติด ตำบลแม่ทะลบ อำเภอยะปริงการ จังหวัดเชียงใหม่.**
รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2554). **พื้นฐานความคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย.**
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชนันท์ภรณ์ สุสิริเกษมสุข. (2550). **การศึกษาการออมภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.**
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ญดา จันทร์สม. (2554). **การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคล. ในปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงกับสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- นวลจันทร์ สระทองทิพ. (2552). **พัฒนาการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของประชาชน ตำบลท่าเรือ อำเภอบ้านเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี.**
- ประเชิญ กรดนม. (2557, พฤศจิกายน 20). สัมภาษณ์ โดย ภัณฑุชาพัชร์ นาคภิบาล และคณะ
(บันทึกเทป). ตำบลคลองห้า, ปทุมธานี.

- วัชรารณ วัฒนขำ. (2552). การพัฒนารูปแบบการเกษตรในพื้นที่กิ่งเมืองเพื่อการพึ่งตนเอง
กรณีศึกษา บ้านติดต่อบ้านต๋าม อำเภอเมือง จังหวัดเลย. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ศรีนวล ทิพพาพงษ์ผกาพันธ์. (2557, พฤศจิกายน 20) สัมภาษณ์ โดย ภิญญาพัชญ์ นาคภิบาลและ
คณะ (บันทึกเทป). ตำบลคลองห้า, ปทุมธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ. (2555). จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การ
ปฏิบัติ...กว่า 1 ทศวรรษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ดาวฤกษ์คอมมูนิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงาน กปร.
(2552). กษัตริย์นักพัฒนา. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- แสงระวี แก้วเมืองฝาง. (2552). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย.
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.